

Ur Vifolka härads dombok

---

*Ur A1a:1 Vadstena landsarkiv – kompletterat med renovationerna i Göta hovrätt
avskrivet av Henrik Mosén*

Kopiera texten efter behag – men hänvisa till mig som gjort utdragen och var ni hämtat texterna

---

s 289

Dombok

Uppå de saker och ärender som uti Vifolka härade
uppå ärlig och manhaftig Axell Hanssons uti den
konungsliga hovrätt i Stockholm Assessors och bi-
sittares vägna uppå häradstingen proponerade, ran-
sakade och avdömde äro, Anno p

1622

s 291, **1622 den 14 mars**, var ting vid Liunga uti H.K. Matz befallningsmans w. Anders godes
närvarelse.

Nämnden

Sone i Wimnö

Håkon i Gudhem

Peer i Drusetorp

Anders i Torpa

Lasse i Ålesta

Peer i Eckeberg

Lasse i Skoneberg

Måns i Wästerlösa

Knut i Målan

Lasse i Sörby

Peer i Luntan

Måns i Bragsta

s 291

Samma dag inlevererades uti häradskisto domboken samt med härads saköres längd pro Anno 1621
och Correspondens uti konungens hovrätt.

s 292

Samma dag ställdes för rätten Jacob i Carleby som i fjor blev tingsförd för ett rykte han var kommen
uti för sin legopiga Elin Swensdotter b.d. Och hade därav kommit att när hans son Niels begynte gå
efter henne med sin lösaktighet, så förtröt det hans moder, och sade till honom, att han skulle taga sig
vara för henne, han viste icke om fadern där varit hade. Vilka ord drängen sedan utspridde, och förstod
icke huru högt detta var. Så på det här måtte en gång ända bliva, ransakades här om alla
omständigheter, såsom och Jacobs hustru befrågades, för vad orsak skull hon sådant ord sagt hade?
Hon svarade att hon hade det gjort därför att hon skulle skrämma honom ifrån hennes umgänge, och
svor att hon aldrig hade befunnit sin man med dessa kvinnors umgänge. Spordes nämnden om de
kunde värja förb. de Jacob eller ej, efter b.te hans son Nils hade vikit av vägen, och syntes såsom han
det för kätterit gjort hade. Svarades att de därom icke annorlunda döma kunde än att drängen hade
vikit av vägen för de två mökränkningarna som han gjort hade, och räddes för den skuld för stort
penningaböter. Och alldenstund man ingen skäl eller liknelse finna kunde, därmed b.te Jacob till saken
bindas kunde. Därför gavs honom vitsord, efter hans begäran, att fria sig med en tolvmannaed å nästa
ting, såsom och vara förpliktad ställa sin son bredvid sig.

s 293-294

Peer i Hålan och en knekt Joen i Haddebo b.d hade för någon tid sedan begynt med skämt, fäkta med två yxor som väl skarpa voro, och timade icke bättre än att Peer högg knektens främste finger av. Dömdes fördenskull b.de Peer till 9 mkr till treskiftes, efter det 4 Cap. Såram.B.n. och 6 mkr för lytet målsägandens egen sak.

s 294-295

Kom för rätten Niels [kludd] Jönsson borgare i Vadstena fullmäktiggjord av skrivaren på Jönköpings slott, och talade till Joen Andersson i Aspegården om en tunna ”Skånsild” [Skår?ild], en tunna salt och en halv tunna torsk, som han hade tagit i Öjebro för fem år sedan, och fört till Vadstena slott, hörde Jönköpings slott till. Och efter samma fisk och salt icke framkom till Jönköping med den andra förslen (som och till Vadstena fördes) med båt, därför vill b.te Niels Jönsson att bonden Joen skulle det av så [i pärm] godo betala. Här till svarade b.te Joen att han icke förmoda ville, det han skulle betala, det han icke nött, förtärt eller förkommit hade, och beropade sig på sina vittnen, att han före ne varor hade nederlagt och ifrån sig levererat på Vadstena Borggård, N. Anders Persson i Marsta och Anders Jönsson i Nederlösa, vilka gjorde deras ed med honom på lagboken...ska ha skett Anno 1617. Joen lade så fram välb. Jöns Nilssons till Idingsta underskrivna brev, därmed han gör bonden fri för allt efterkrav av Jönköpings slots tjänare, efter han samma varor på slottet, som sagt är, levererat haver. Därför gjordes nu bonden av häradstinget ytterligare för det eftertal, om samma fisk och salt, fri.

s 295-296

Anders Persson i Knutzbro hade förliden Olsmäso mött Niels Rafualdzson i Gilberga. Begynte så till att träta och högg till Nils med en yxa och klöv hans främsta finger mitt itu. Så efter åklagaren icke själv tillstädes var att man hade kunnat synt och skådat samma åkomma, utan profossen Jacob Wastesonn hans fullmäktige. Därför fälltes han för sårålet allena efter det 10 Cap. Såram.B.n. till 6 mkr målsäganden 4 mkr konunge och härade 2 mkr.

s 296, **1622 den 18 juni**, hölls laga ting vid Liunga i länsmannens Lasse i Böthestadz närvaro.

Nämnden – Ut Supra.

s 296

Ställdes för rätten Jacobs son i Karleby Niels b.d, som för några år sedan hade belägrat sin faders legopiga Ingrid Månsadotter vid namn, henne med barn rått, och efter han tager henne genom löfte till äkta, förskontes han till 20 mkr, efter det 3 Cap. Gift.Balken till treskiftes konunge målsmannen och härade.

s 296-297

Kom för rätten Jacob i Karleby och skulle nu hava gått sin utfästa lag och ed för sina legokono Elin Swensdotter, och efter han icke hade sina lagmän tillfyllest, så skulle han bliva fällter åt saken, efter det 19 Cap. Ting.B., men på det han icke ännu skulle hava orsak sig att besvära över någon hastighet med sakens rätta utförelse gavs honom än ytterligare, efter hans begäran, uppskov och dilation till nästa ting, då han ska eden gånga eller till saken bindas.

s 297

Peer i Grimstorp kärade till Måns i Tolsta att han hade kommit in till honom 8 dagar före påsk där han satt och drack i Tolsta by, och lyktades icke bättre än att de begynte att träta tillhoppa, och sedan till slagsmål, så att Måns stack honom ett holstyng i sidan och ett köttssår i axeln, som bardskäraren och flera vittnade. Fälltes förty till 20 mkr för fulsåret och 6 mkr för köttsåret, efter det 6 och 10 Cap. Såram.B.n, till treskiftes. Husbonden herr Lars Sparre, målsägande och härade.

s 297-298

Oluf Swensson i Algutztorp klagade till Pers [möjl hans patronymikon tillagt ovanför, men kluddigt] dräng i Grimstorp, Måns b.d, vilken förliden vinter hade tagit ett ”skiut” hos honom, att rida på till att upptaga någon gård och skjutshästar, till en greve som låg i Möleby. Genom vilket ridande skiutet blev om halsen, så god som 7 daler. Avsades efter det 8 Cap. uti köp.Balken, att Måns skall giva honom iringatt? igen eller så många penningar som sagt är.

s 298

Niels Persson i Karleby hade för tu år sedan huggit två rå ekar på sina ägor, vilket han nu först måste bekänna. Fälltes efter konungens mandat till 20 dal konungen två låtter, välb. Ställan Mörner tredje.

s 298-299

Blev avsagt om den åkerlyckan i Kolestas som Oluf Joensson kronobonden ibm, för 5 år sedan, sålde Harald ibm, frälse, att alla grannarna i Kolestas skola dela och skifte jordena sig emellan, efter hon av bya jorden upptagen är, och var ägo så stor del i lyckan, som han äger emot granne sina uti androm omägor efter det 32 Cap. Byg.B.

[inget höstting 1622 utan ett i januari 1623 – se nedan]

Ur A1a:1 Vadstena landsarkiv – kompletterat med renovationerna i Göta hovrätt
avskrivet av Henrik Mosén

Kopiera texten efter behag – men hänvisa till mig som gjort utdragen och var ni hämtat texterna

---